

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2025»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2025»**

**PROCEEDINGS
of the XX International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2025»**

**2025
Астана**

УДК 001(06)
ББК 72я631
F96

**«ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025» студенттер мен жас ғалымдардың
XX Халықаралық ғылыми конференциясы = XX Международная
научная конференция студентов и молодых ученых «ǴYLYM JÁNE
BILIM – 2025» = The XX International Scientific Conference for
students and young scholars «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025». – Астана:
– 3813 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.**

ISBN 978-601-08-5373-7

**Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас
ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті
мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.**

**The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young
researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities. В сборник
вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по
актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.**

УДК 001(06)
ББК 72я431
F96

ISBN 978-601-08-5373-7

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2025

		қазақ тілдерінің іскерлік құжаттары негізінде)	
934.	Асқар Н.	Лю Цысиннің “Үш Ғалам” (三体) ғылыми-фантастикалық роман трилогиясының стилистикалық ерекшеліктері	4046
935.	Дюсупжанова Ж.М.	Қытай фильмдерін қазақ тіліне аударудың ең танымал түрлері мен кең таралған әдістері	4049
936.	Кабышева А.Д.	Медициналық терминдерді қытай тілінен қазақ тіліне аудару мәселелері	4054
937.	Күшәнбек М.	Бақ-тағы қытай фразеологизмдерінің қазақ тіліне аударылу ерекшеліктері	4060
938.	Қалекенова Ж.Қ.	Мәдени революция кезеңіндегі әдебиеттің даму көрінісі	4065
939.	Майбас Ә.Т.	Қытай тілін шет тілі ретінде оқытудың бастауыш сатысындағы құрмалас сөйлемдердегі жалғаулықтардың оқыту мәселесі	4068
940.	Мамедова Р.В.	Сравнительный анализ китайских и казахских пословиц и фразеологизмов	4071
941.	Маметова А.М.	Медицина саласындағы кәсіби мәтіндерге лингвистикалық талдау	4076
942.	Мылтықбай Ж.А.	Қытай ауызекі сөйлеу стилінің қолдану аясы	4080
943.	Намазова Ж.Т.	Жасанды интеллект негізіндегі қытай тілін оқу: мүмкіндіктер мен шектеулер	4085
944.	Нұрлан Е.	Цянь Чжуншудың “Қоршалған қамал” романының көркемдік ерекшеліктері мен кейіпкерлер образы	4088
945.	Нұртай А.	«Өмір мен өлім мені қажытады» романында реинкарнация арқылы әлеуметтік жіктелуді бейнелеу	4093
946.	Сейлова А.А.	Влияние политической и культурной ситуации в Китае в период Тан на литературу	4097

**МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENTS**

**СЕКЦИЯ 7. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМДАР
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ
ECONOMIC SCIENCES**

**Подсекция 7.1 ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫҢ АШЫҚТЫҒЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІ**

**ОТКРЫТОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ И ЕЕ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ
БЕЗОПАСНОСТЬ**

OPENNESS OF THE NATIONAL ECONOMY AND ITS ECONOMIC SECURITY

947.	Асылбаева Ж.Е.	Цифровизация в жилищном строительстве: преимущества и перспективы	4100
948.	Аудан Д.Т.	Өнеркәсіп кәсіпорының тұрақты дамуының	4103

		стратегиясы (Тау-кен өнеркәсібі мысалында)	
949.	Баймагамбетова А.А.	Экономическая безопасность предприятия добывающей промышленности	4105
950.	Бақытжанқызы А.	Влияние цифровых технологий на оптимизацию затрат и повышение рентабельности строительных компаний	4109
951.	Бериков Д.А.	Аймақтық көлік инфрақұрылымын дамыту мен экономикалық қауіпсіздік арасындағы байланыс	4113
952.	Ерімбетова Т.Қ.	Экономикалық қауіпсіздік және қос мақсаттағы тауарлар мен технологиялар қозғалысын бақылау	4116
953.	Жанұзақова З.К.	Современные аспекты повышения конкурентоспособности туриндустрии через инновационные методы	4119
954.	Жиенбаева Г.М.	Қазақстанның еңбек нарығының ағымдағы жағдайына талдау	4122
955.	Жумағалиұлы Е.	Развитие социальной сферы и ее влияние на экономику Акмолинского региона	4126
956.	Икапова И.	Современные тенденции развития социального предпринимательства	4130
957.	Капенов А.Д.	Роль кадрового потенциала в развитии транспортной логистики в современных условиях	4138
958.	Кенжеғұл М.О.	Инновациялық және цифрлық технологиялар (жасанды интеллект) адами капиталды дамыту факторы ретінде: шетелдік тәжірибе	4141
959.	Кенжетаев А.Н.	Инвестиционная политика Казахстана: тенденции, классификация и перспективы развития	4145
960.	Кожебаев И.Е.	Открытость национальной экономики и ее экономическая безопасность на примере России и Казахстана	4148
961.	Қасым Ә.Р.	Влияние внешней и внутренней миграции на рынок труда и экономику Казахстана	4152
962.	Мукатаев Д.Е.	Анализ факторов волатильности цен на мировом рынке цветных металлов	4155
963.	Мұратбек Ш-С.М.	Динамика развития и особенности женского предпринимательства в Казахстане	4159
964.	Нурумова Д.М.	Проблемы и перспективы развития транзитного коридора между Казахстаном, Россией и Китаем	4164
965.	Омаров Қ.О., Алтыбаева Г.К.	Продовольственная безопасность Республики Казахстан	4169
966.	Орымбетова Т.С.	Көші-қон ағындарының экономикалық қауіпсіздікке әсері: қиындықтары мен перспективалары (Астана қаласы мысалында)	4173
967.	Орынтаева А.Е.	Impact of value-oriented content on audience engagement in social networks	4177

968.	Парахат Ә.	Қытай мен Қазақстан ауылшаруашылық өнімдерінің сауда ынтымақтастығы әлеуетін зерттеу	4181
969.	Садыкова С.М.	Жаһандану мен цифрландыру жағдайында стратегиялық сауда бақылауының жаңа тәсілдері	4183
970.	Серік Ш.Қ.	Қазақстан Республикасының жоғары білім беру саласына цифрлық технологияларды енгізу	4187
971.	Тельманова А.Б.	Основные проблемы и направления устойчивого продовольственного обеспечения АПК	4191
972.	Турғанбаев Д.Ә.	Ғылымды цифрландыру және халықаралық ынтымақтастық	4194
973.	Умарғали А.Р.	Роль нефтесервисных предприятий в экономике Казахстана: проблемы и перспективы	4198
974.	Утеубаева Ж.К.	Уран және оның қосарлы мақсаты: Қазақстанның халықаралық саудадағы рөлі мен қауіпсіздік аспектілері	4203
975.	Шамбыл Қ.Ә.	Қазақстанның тікелей шетел инвестиция ағындарын талдау	4206
976.	Шохабаева А.С.	Ауыл шаруашылығының өңірдің экономикалық дамуына әсерін бағалау	4210
977.	Ян Сянжун, Рахметова Ж.М.	Внедрение инновации в транспортную систему Республики Казахстан	4215

Подсекция 7.2 ҚАРЖЫ САЛАСЫ ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ

ФИНАНСОВАЯ СФЕРА И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ

FINANCIAL SPHERE AND ECONOMIC GROWTH

978.	Абилкасымова Т.Е.	Как автоматизация кредитования влияет на доступность финансирования бизнеса и экономический рост	4218
979.	Айтимова Ш.Т.,	Халықты әлеуметтік қорғау жүйесін қаржыландыруды қамсыздандыратын нормативтік-құқықтық негіздерді талдау	4222
980.	Айтмұхамедғали Қ.Б.	Современные методы финансового анализа в цифровую эпоху	4227
981.	Айтуған Ж.Ж.	Ақтөбе облысы бойынша әлеуметтік бағдарламаларды бюджеттік қаржыландыру және оларды оңтайландыру	4230
982.	Асқар С.Е.	Кредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелерді реттеу: шетелдік тәжірибеге көзқарас және қазақстанда қолдану мүмкіндігі	4237
983.	Ахметов С.С.	Анализ динамики CDS-СПРЕДОВ Казахстана как индикатора кредитного риска	4243
984.	Әбжан Қ.А.	Трансформация в инновационные банки будущего как ключевой фактор конкурентоспособности банков: мировой и отечественный опыт	4246

985.	Әділхан А.А.	Қаржылық сауаттылық: табысты өмірдің кілті	4250
986.	Әнуарбек Ж.А.	Қазақстан Республикасындағы сақтандыру нарығының мүлікті сақтандыруды жетілдіру жолдары	4253
987.	Байкенов А.Ә.	Анализ системы финансирования интегрированных предприятий агропромышленного комплекса	4258
988.	Бақытбек Б.	Влияние инфляции на сбережения: как сохранить капитал?	4262
989.	Берсинбек Е. Ж.	Қазақстан банк жүйесіндегі цифрлық трансформация: даму үрдістері, халықаралық салыстыру	4266
990.	Bekmanali B.B.	The role of state-owned banks in stimulating investments: a comparative analysis of instruments to support private projects in Kazakhstan	4271
991.	Бексултанова И.Р.	Компанияның қаржылық әлеуетін бағалау	4275
992.	Берікқызы Ж.	ҚР-ның банк секторына цифрлық трансформацияның әсері: инновациялар, қауіпсіздік және болашақ бағыттары	4280
993.	Бұлақбай А.Ж.	Капиталды басқару және оның құрылымын оңтайландыру	4286
994.	Давлатбекова Д.З.	Сравнительный анализ акцизной политики в Республике Казахстан и Республике Таджикистан	4290
995.	Джангарашева А.Р.	Цифровая трансформация финансовой отчетности в современных условиях	4296
996.	Джумадилов Р.Е.	Цифровая трансформация финансового сектора и её влияние на экономику	4301
997.	Дуйсенбеков А.А.	BI – аналитика на предприятиях Республики Казахстан	4305
998.	Дүйсеналы Б.Е., Кенжеғазы С.Қ.	Салықтық әкімшілендірудің тиімділігін арттырудағы цифрлық технологиялардың рөлі	4308
999.	Есентаева М.	Особенности современных налоговых систем Республики Казахстан, Кыргызской Республики и Республики Узбекистана	4313
1000.	Есентаева М.Н., Еркебаева Г.М.	Қазақстанда жүк сақтандырудың даму жолдары	4317
1001.	Жабаев М.Н.	Банк капиталының құнын басқарумен байланысты мәселелер	4320
1002.	Жадилова А.	Коммерциялық банктің депозиттік саясатының негізгі тенденциялары және оны жетілдіру жолдары	4327
1003.	Жалғасбаев Н.А., Сағынтаева А.Т.	Жанама салықтардың экономикаға әсері: мемлекеттік бюджеттегі рөлі мен тұрақтылығындағы маңызы	4331
1004.	Жубанов Б.Ж.	Банктік технологиялардың дамуы: дәстүрлі қызметтерден инновацияларға дейін	4336

1005.	Жумажанова М.Т.	Қазақстандағы мемлекеттік және жекешелік әріптестіктің тиімділігін арттырудағы цифрлық технологиялардың рөлі	4337
1006.	Забекова Д.А.	Цифровизация как фактор повышения финансовой устойчивости страховых компаний по страхованию жизни в Казахстане	4342
1007.	Ищанова Р.К.	Эффективное управление средствами национального фонда Республики Казахстан как важнейшего инструмента обеспечения долгосрочной макроэкономической стабильности	4347
1008.	Кадырова У.А.	Роль антикризисных мер в стабилизации экономики Кыргызстана и Казахстана	4351
1009.	Калиакпарова И.И.	Маркетинговая политика университета как фактор финансовой устойчивости и экономического роста образовательной сферы	4355
1010.	Кужебаева А.А., Алшынбеков Б.Қ.	Қазақстандағы инфляцияның негізгі себептері және оны төмендету жолдары	4359
1011.	Мағзумова Л.К.	Қазақстанның тұрақты дамуындағы жасыл қаржының рөлі	4364
1012.	Мұятова Б., Әукенова А.	Қазіргі кезеңдегі Қазақстандағы салық саясаты және оның бизнеске әсері	4367
1013.	Мынжасарова Л.Т.	Сыртқы борыштың Қазақстан экономикасына әсері	4373
1014.	Мүрсәлім Г.С.	Анализ эффективности использования финансовых ресурсов страховой компании	4378
1015.	Нигматуллин Ж.А.	Пути повышения инвестиционной привлекательности Казахстана для иностранных инвесторов	4382
1016.	Нурпеисова А.А.	Индустриялық-инновациялық жобаларды қаржыландыруда қазақстанның даму банкінің қызметі	4386
1017.	Омарова А.К.	Анализ финансовой устойчивости строительных компаний: теоретические основы и практическая реализация	4391
1018.	Raimkulova A.	Regional opportunities of renewable energy development in Kazakhstan: financial mechanisms and best practices	4396
1019.	Рахатова Ж.Қ.	Қазақстандық инвесторлар үшін тиімді қаржы құралдары: акциялар, облигациялар және ETF-тердің салыстырмалы талдауы	4399
1020.	Рахматулина О.Л.	Анализ уровня цифровизации банковских услуг Казахстана	4403
1021.	Редькин Г.Г.	Иностранные инвестиции в глобальных цепочках добавленной стоимости	4408
1022.	Сабдина Л.Е.	Банк ресурстарын басқару арқылы коммерциялық банктің қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету	4412
1023.	Сакуов Н.Н.	Устойчивое развитие регионов в Казахстане	4417

1024.	Самархан Г.А.	Қазақстандағы салықтық бақылау жүйесіндегі салықтық тексерулердің тиімділігі	4421
1025.	Тайшық А.Х.	Қазақстан экономикасындағы инфляциялық таргеттеу саясатын қолдану тиімділігі	4426
1026.	Талғатова А.Т., Усенова Г.С.	Қазақстандағы жасыл қаржы және инвестицияларды дамытудағы шетел тәжірибесі	4429
1027.	Талғатова А.Т., Усенова Г.С.	Қаржылық инклюзия әлемдік экономиканың даму үрдісі ретінде	4433
1028.	Темирбекова К.Т.	Интеграция ESG-принципов в страховом секторе Казахстана: от устойчивой стратегии к цифровым решениям	4439
1029.	Токбергенова М.Е.	Жеке тұлғалардың несиелік қабілетіне әсер ететін макроэкономикалық факторларды талдау және бағалау	4443
1030.	Турымбетова З.С.	Қазақстанның салық жүйесін реформалау және дамыту	4448
1031.	Улгасбаева А.А.	Қазақстандағы төлем жүйесінің инфрақұрылымы	4451
1032.	Шаймерденова З.Ж.	Зарубежный опыт эмиссии и размещения ценных бумаг квазигосударственными организациями	4457
1033.	Shakenova Zh.M.,	Implementation of tax administration in Kazakhstan: problems and trends	4461

**Подсекция 7.3 БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕПТІҢ ТҰРАҚТЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ
ӘЛЕУМЕТТІК ДАМУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ**

**ВКЛАД БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСТОЙЧИВОЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЕ И
СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ**

**THE CONTRIBUTION OF ACCOUNTING TO SUSTAINABLE ECONOMIC AND
SOCIAL DEVELOPMENT**

1034.	Ажибжан Арна Нурсланқызы	Дебиторлық және кредиторлық берешекті талдаудың әдістемелік тәсілдері	4465
1035.	Айсаева Үміт Орысбайқызы	Коммерциялық емес ұйымдардағы өзгерістер: экономикалық салдары қандай?	4468
1036.	Ахет Дәурен Нұрсұлтанұлы	Қаржылық есептілік аудитінде экономикалық-математикалық модельдерді интеграциялау: квантитативтік әдістер мен алгоритмдер	4470
1037.	Ахибова Айнұр Кинабекқызы	Сауда ұйымдарының халықаралық операцияларында салықтық жеңілдіктер мен преференциялар: Қазақстанның жағдайы	4473
1038.	Ахметов Руслан Олегович	Финансовые технологии: перспективы и тренды	4476
1039.	Бағланова Гүлфайруз Бағланқызы	Бөлшек сауда саласындағы есеп	4478

1040.	Дүйсен Әсетқызы	Диана	Кезеңдік шығындар есебі және оның әдісі	4482
1041.	Ерғалиев Бақнұрберікжанұлы		Бухгалтерлік есепті автоматтандырудың артықшылықтары мен кемшіліктері	4486
1042.	Жанат Мұратқызы	Жанерке	Бөлшек сауда саласындағы есеп	4491
1043.	Жусупаева Рахимтаевна	Дамира	Анализ специальных платежей и налогов недропользователей Республики Казахстан	4494
1044.	Искакова Болатбековна	Айгуль	Выплаты за компенсацию при производственной травме	4498
1045.	Кабдрахметова Айгерим Бакытжановна		Саудадағы бухгалтерлік есептің автоматизациясы: ERP жүйелерінің әсері мен артықшылықтары	4502
1046.	Каримова Хихметулловна	Айгуль	Учет расчетов с бюджетом в Республике Казахстан. Проблемы и перспективы развития	4506
1047.	Куанышова Жаксыбаевна	Асем	Кәсіпорын қызметінің тиімділігін арттырудағы экономикалық талдаудың рөлі	4509
1048.	Масягутова Раисовна	Азалия	Финансовое поведение населения в условиях цифровизации	4515
1049.	Назарбаева Мейрамбайқызы	Индира	Компанияның экономикалық әлеуеті: анықтау тәсілдері және талдау әдістемесі	4517
1050.	Нуртдинова Салаватовна	Юлия	Направления государственной поддержки малого и среднего бизнеса в Российской Федерации	4521
1051.	Нуртдинова Салаватовна	Юлия	Проблемы развития малого и среднего бизнеса в Российской Федерации	4525
1052.	Приволоцкая Хайдаровна	Дилара	Методические основы определения налоговой нагрузки на предприятие	4529
1053.	Приволоцкая Хайдаровна	Дилара	Оптимизация налогового бремени коммерческой организации	4533
1054.	Просвиров Михайлович	Григорий	Политика управления оборотными активами	4537
1055.	Пшенбай Қосманқызы	Әлиман	Сауда кәсіпорындарында бухгалтерлік есептің дұрыс ұйымдастырылуы	4539
1056.	Разина Алексеевна	Элина	Совершенствование управления финансовыми ресурсами организации	4543
1057.	Разина Алексеевна	Элина	Оптимизация чистой прибыли организации	4547
1058.	Рамазанова А.Т.		The transformative impact of digitalization on islamic banking and the evolving role of audit	4551
1059.	Рахметоллаева Таңатқызы	Елік	Дайындау процесі есебін жүргізу ерекшеліктері	4555
1060.	Салимова Арслановна	Карина	Доходы и расходы организации: сущность и классификация	4558
1061.	Салимова Арслановна	Карина	Стратегия управления доходами и расходами организации	4561
1062.	Сарман Болысбайқызы	Айнұр	Қаржылық және басқарушылық есептің синергиясы арқылы қаржылық табысқа жету	4566

1063.	Төлеген Темірлан Маратұлы	Ұйымдарда интеграцияланған есептілікті енгізу процесінде басқарушылық бақылаудың рөлі	4571
1064.	Хасанова Софья Рустемовна	Структура акционерного капитала и его влияние на дивидендную политику	4575
1065.	Хисматуллин Салават Ирекович	Проблемы оптимизации структуры капитала	4578
1066.	Чжан Цзиньхуэй DBA	Цифровизация и устойчивое городское развитие: управление проектами социально-экономического развития в Сингапуре – концепции, методы и перспективы	4581

**Подсекция 7.4 ҚОҒАМНЫҢ ӨМІР СҮРУ САПАСЫ МЕН ЕЛДІҢ ҰЛТТЫҚ
ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ СЕРПІНДІ ӨСУІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖАҒДАЙЫНДА
МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТТІҢ ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК
АСПЕКТІЛЕРІ**

**ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО
АУДИТА В КОНТЕКСТЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ДИНАМИЧНОГО РОСТА
КАЧЕСТВА ЖИЗНИ ОБЩЕСТВА И НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
СТРАНЫ**

**ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF STATE AUDIT IN
THE CONTEXT OF ENSURING DYNAMIC GROWTH IN THE QUALITY OF
LIFE OF SOCIETY AND THE NATIONAL SECURITY OF THE COUNTRY**

1067.	Альмурат Б.Е	Құрылыс саласындағы мемлекеттік қаражатты тиімді пайдалану аудиті	4586
1068.	Бекболсынов А.	Organization of the state audit of the republic of Lithuania and the republic of Kazakhstan	4593
1069.	Боган А.А., Ерниязова А.Р., Қаратаева Н.О.	Цифровизация государственного аудита в странах ЕС: как технологии помогают проверять финансы	4598
1070.	Бурдун А. Ю. Найда Е. А.	Экономическая безопасность Республики Беларусь: вызовы, угрозы и пути укрепления	4603
1071.	Жартыбек Д.Б.	From e-Salyq Business to SAF-T: A Step Towards International Tax Accounting Standards	4607
1072.	Жакубеков Р.С.	Современные вызовы денежной системы	4613
1073.	Жетпісова А.Е.	Бухгалтерлік есепте әділ құнды қолдану: мәселелер мен мүмкіндіктер	4615
1074.	Касенова А.Т.	Ұлттық қор қаражатының қалыптасуы мен пайдаланылуын мемлекеттік аудит арқылы экономикалық қауіпсіздігін арттыру	4620
1075.	Курметова А.Н.	«Мемлекеттік аудитор біліктілігін алуға үміткер тұлғаларды сертификаттау» («Сертификация лиц, претендующих на получение квалификации государственного аудитора»)	4626
1076.	Лесецкая Я. И.	Анализ прибыльности организаций текстильной отрасли Республики Беларусь	4629

1077.	Мақұлбекова Алина Бигелдіқызы	Кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау жүйесі және шағын бизнес секторын дамытудың қазіргі жай-күйі	4635
1078.	Мукушева А.Р	Стратегическое развитие кадрового потенциала в республике казахстан: анализ государственных программ и их эффективность	4639
1079.	Мукушев Т.Б.	Стратегический аудит государственной политики по развитию малого и среднего предпринимательства	4645
1080.	Нәлші Н.Б.	Мемлекеттік қаржыны бақылау жүйесінің маңыздылығы мен ерекшеліктері	4651
1081.	Нұрлыбек З.	Әлеуметтік қамсыздандыру бағдарламаларының аудиті: тиімділігі және жетілдіру бағыттары	4658
1082.	Рожко Д. С.	Экономические последствия торговли наркотиками для национальной безопасности: роль криптовалют и международного сотрудничества	4663
1083.	Сакенова Г.Б.	Рассмотрение международного опыта аудита эффективности реализации политики социального обеспечения в сфере продуктивной занятости казахстана	4667
1084.	Сапарбек Ұ.Д.	Ұлттық жобалардың іске асырылу тиімділігін бағалау	4671
1085.	Стефанович Е. В.	Оценка показателей ликвидности организации мясной отрасли в Республике Беларусь	4675
1086.	Темірғали Ж.Т.	Мемлекеттің зияткерлік активтерін қалыптастыруға және ғылымды дамытуға бағытталған бюджет қаражатының тиімділігіне аудит жүргізу мәселелерін зерттеу	4681
1087.	Толегенова А.С. Файзуллина У.А.	Организация внутреннего аудита в компаниях Республики Казахстан	4687
1088.	Тохтахметова М.А.	Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы	4693
1089.	Утебаева А.Т.	Совершенствование экспертно-аналитической деятельности органов внешнего государственного аудита	4697
1090.	Ыбрай Ә.Е.	Мемлекеттік аудиттегі машиналық оқыту	4702

**Подсекция 7. 5 ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ДАМУЫН БАСҚАРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН АЛҒЫШАРТТАРЫ**

**УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН: ПРОБЛЕМЫ И ПРЕДПОСЫЛКИ**

**MANAGEMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN: PROBLEMS AND PREREQUISITES**

1091.	Абдраимова Д. И.	Определение стратегических приоритетов управления талантами в организациях	4707
1092.	Абдумавленова Т. И.	Қазақстанның ұлттық инновациялық жүйесі аясында жоғары оқу орындарының даму стратегиясын басқару және персоналды ынталандыру	4712
1093.	Абенова Я.Б.	Инновационное развитие и креативные индустрии: проблемы управления в Казахстане	4714
1094.	Ағабек А. Ж.	Заманауи HRM көрінісі: HRM тәжірибесін өзгертудегі технология мен шығармашылықтың рөлі	4718
1095.	Асылханова Т. К.	HR-технологии в онбординге: эффективность контроля в компании	4723
1096.	Аудан Д. Т.	Өнеркәсіп кәсіпорынның тұрақты дамуының стратегиясы (тау-кен өнеркәсібі мысалында)	4727
1097.	Ахат Ғ.Қ.	Разработка стратегии развития банков в условиях цифровой трансформации	4729
1098.	Аяпбергенов А.С.	Правовое регулирование корпоративного управления в акционерных обществах Республики Казахстан	4732
1099.	Әбдірәсіл Ж. С.	Инновация баға саясатын оңтайландыру факторы ретінде	4734
1100.	Бақтыбай М. А.	SWOT-талдау ЖОО-дағы стратегиялық жоспарлау құралы ретінде	4739
1101.	Боранкул З. Т.	Адам ресурстарын басқарудағы мәдени ерекшеліктер	4744
1102.	Gabdullin R. Y.	Innovative approaches to ensuring energy security in the Republic of Kazakhstan as a factor of sustainable development	4748
1103.	Doskanayeva A. A.	The role of project management methodologies in enhancing organizational quality standards	4752
1104.	Yessariyeva T.	Integration of industry 4.0 technologies in project management: a case analysis	4755
1105.	Жалғасбаев Н.А., Сағынтаева А. Т.	Қазақстандағы инновациялық даму және қаржыландыру: шетелдік тәжірибе негізінде даму стратегиясы	4759
1106.	Жамбыл Н. Д.	Оптимизация процессов управления в нефтегазовом секторе: подходы и инструменты для повышения эффективности	4763
1107.	Zhambylova G.Z.	Modernization of the agricultural sector of the Republic of Kazakhstan as the main factor in ensuring the competitiveness of the country	4766
1108.	Zhorabaev A. E.	The role of corporate governance in joint-stock companies with state participation in stimulating the innovative development of the Republic of Kazakhstan	4774
1109.	Жусупова М. Б.	Қазақстандағы діни еркіндік және мемлекеттік саясат	4777
1110.	Жусупкалиев А. А.	Инновациялық даму аясында мемлекеттік органдардағы жобалық менеджменттің тиімділігі мәселелері	4780

1111.	Жұманова Қ. І.	Цифрландыру жағдайында мемлекеттік қызмет көрсету сапасын жетілдіру	4784
1112.	Зикирова Н.Ж.	Қазақстан Республикасының қаржы жүйесін дамыту факторы ретінде екінші деңгейдегі банктердегі ипотекалық менеджментті басқарудың инновациялық тәсілдері	4787
1113.	Исмагулова Б. К.	Қазақстан Республикасының инновациялық дамуын басқару: мәселелері мен алғышарттары	4791
1114.	Исмагулова Б. М.	Стратегические трансформации в высшем образовании: вызовы и инновации	4796
1115.	Калиакпарова И. И.	Маркетинговая политика университета как фактор финансовой устойчивости и экономического роста образовательной сферы	4800
1116.	Камалов Р. А.	Перспективы и вызовы внедрения искусственного интеллекта в систему электронного документооборота в ТОО «КТЖ-ГРУЗОВЫЕ ПЕРЕВОЗКИ»	4804
1117.	Кенжебаева А. Р.	Ашықтық пен есептілік арттыру арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес	4811
1118.	Қонысқали А. А.	Роль моделей антикризисного управления в обеспечении устойчивости инвестиционных проектов	4815
1119.	Кужебаева А. А., Алшынбеков Б.Қ.	Қазақстанның инновациялық дамуын басқарудағы мемлекеттік саясаттың тиімділігі: сын-қатерлер мен жетілдіру жолдары	4818
1120.	Левкин К. А.	Формирование клиентской лояльности как фактор развития кофейни ИП «LE SALEM»	4823
1121.	Любимов Н. Д.	Оптимизация бизнес-процессов в образовании: инновационные стратегии и их влияние на эффективность учебных заведений	4826
1122.	Магзамбаева А. О.	Метод оценки этических проблем и процессов принятия решений в управлении проектами	4830
1123.	Мақсұт Т. С.	Отбасы институтын нығайтудағы мемлекеттік және аймақтық қолдаудың рөлі	4834
1124.	Мауленкулов Е. Е.	Қазақстанның тұрақты даму факторы ретінде энергиямен жабдықтаушы компанияларды дамытудың инновациялық стратегиялары	4838
1125.	Мендыхан Ж.С.	Современные тренды в страховании в условиях цифровой экономики	4841
1126.	Меркібай А. Н.	Қазақстан Республикасындағы ТДМ негізінде агроөнеркәсіптік кешенді қаржыландыруды мемлекеттік реттеу	4845
1127.	Муса А.А.	Проблемы и перспективы внедрения гибких методологий управления проектами в Казахстане	4849
1128.	Мусағалиқызы А.	Применение методов «HR-аналитики» в управлении человеческими ресурсами компании	4852
1129.	Мұратов С. Қ.	Қазақстандағы жеткізілім тізбегін басқарудың қазіргі жағдайы: жасанды интеллект аспектілерінің негізінде қарастыру	4856
1130.	Мықитан А. Ш.	Корпоративтік мәдениеттің мемлекеттік	4860

		қызметтің тиімділігіне әсері	
1131.	Мықтыбай М.Р.	Қазақстадағы жеке тұлғалардың өтініштерін қарау жүйесін цифрландырудағы өзекті мәселелері	4864
1132.	Назарсеитов К. О.	Цифрлық стратегия Қазақстандағы инновациялық дамуды басқару құралы ретінде	4868
1133.	Нурбекқызы А.	Қазақстан Республикасының инновациялық дамуын басқару: мәселелері мен алғышарттары	4871
1134.	Нурпеисова А. М.	Цифрландырудың тұтынушыларға көрсетілетін қызмет сапасына ықпалы	4876
1135.	Нуртаева А. О.	Эволюция роли совета директоров в современно м корпоративном управлении: как изменяются функции и ответственность	4880
1136.	Омертаев А. М.	Инновационные технологии управления в системе высшего образования: анализ применения современных цифровых технологии	4884
1137.	Оңғарбаев Н. А.	Өзін өзі басқарудың маңызы: халықтың басқару процестеріне қатысуы	4888
1138.	Оспанқызы Л.	Scrum кадрлық әлеуетті дамытудың инновациялық технологиясы ретінде және оны мұнай-газ секторындағы компанияда қолдану	4891
1139.	Palymbetov N.Sh.	Transformation of corporate governance in universities as a driver of innovative development of the Republic of Kazakhstan in the context of digitalization	4895
1140.	Rezayee Sh.	The psychology of leadership: why people follow	4898
1141.	Рысбекова А. А.	Анализ современных подходов управления переработкой отходов пищевого производства	4901
1142.	Салық А.	ESG стратегиялары шағын және орта бизнесті дамыту факторы ретінде	4906
1143.	Салыхова А.Б., Дюсегалиева Б.М., Жансеитова Г.С.	Возможности адаптации зарубежного опыта в области управления персоналом в Республике Казахстан	4908
1144.	Сапиолдаева Б.Қ.	Қазақстанның заң шығарушы органы қызметіне жасанды интеллектті енгізу	4913
1145.	Сембек А. Д., Қалыбаева А. Ф.	Қазақстан Республикасының инновациялық дамуын басқару: мәселелері мен алғышарттары	4917
1146.	Скуб Е. В.	Совершенствование стратегии развития АО «СПК «ASTANA» на основе повышения социальной ответственности	4920
1147.	Смаилова М. Н.	Влияние корпоративной культуры на вовлеченность сотрудников в розничной торговле	4925
1148.	Сулейменова А. Ж.	Методологические подходы к стратегическому управлению туристскими дестинациями Абайской области	4929
1149.	Сұлтанбекова Ұ.М., Абдақимова К.Э.	Қазақстан Республикасының инновациялық дамуының ғылыми-мәдени аспектілері	4933
1150.	Тастекеева А. Қ.	Корпоративное управление и корпоративная	4937

		социальная ответственность: влияние на репутацию компании	
1151.	Тастекеев Е.К.	Корпоративное управление в высокотехнологичных компаниях: особенности управления инновациями	4941
1152.	Тәжібай А.Е., Жансеитова Г. С.	Финансовые инновации: трансформация рынка и перспективы развития	4945
1153.	Tunyssova N.	Sustainability metrics in it project management	4954
1154.	Умарова А. М.	Қазақстан Республикасының шағын және орта бизнесінің инновациялық дамуы	4957
1155.	Уткирова А., Ахметқалиева Д.	Қазақстанның өңірлік инновациялық дамуындағы теңсіздіктер	4961
1156.	Khamza A. E.	Innovative development of the Republic of Kazakhstan: artificial intelligence in human resource management	4964
1157.	Хамит Ж. Р.	Роль проектного управления в развитии инновационной деятельности вуза	4968
1158.	Шамырзаев Б. Д.	Методы решения возникающих проблем в государственном управлении	4972
1159.	Ыбрахым Б. Х.	Қазақстанның ұлттық компанияларындағы операциялық тиімділікті басқарудың өзекті мәселелері (мұнай-газ саласындағы компаниялар негізінде)	4974

**Подсекция 7.6 ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТҰРАҚТЫ ТУРИЗМ: ЭКОЛОГИЯ,
ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТ ТЕПЕ-ТЕҢДІГІ**

**УСТОЙЧИВЫЙ ТУРИЗМ В КАЗАХСТАНЕ: БАЛАНС ЭКОЛОГИИ,
ЭКОНОМИКИ И КУЛЬТУРЫ**

**SUSTAINABLE TOURISM IN KAZAKHSTAN: BALANCING
ECOLOGY, ECONOMY AND CULTURE**

1160.	Абдуллаева Жасмин Сайдуллақызы	Мейрамхана бизнесінде сандық технологиялардың қолданылуы	4977
1161.	Абдрахманов Айдар Серикович, Еремін Владислав Андреевич, Аюпова София Дулатовна	Современные тенденции цифрового маркетинга в гостиничной отрасли Казахстана	4980
1162.	Адебиет Анель Ерғазықызы	Туризмнің жергілікті қауымдастықтың әлеуметтік-экономикалық дамуына әсері	4985
1163.	Амержан Сабира Умурғалиқызы	Гастрономический туризм: влияние на ресторанный бизнес	4990
1164.	Балахметова Адия Болатқызы	Роль ТОО «Казахстанская атомная энергетическая станция» в содействии решения проблемы энергодефицита Республики Казахстан	4992
1165.	Бекмұхамбетова Іңкәр Маратқызы	Мейрамханалардағы тағам сапасын бақылау жүйелері	4995

1166.	Ғиззат Алтынай Ақанқызы	Культурное наследие как ресурс развития туристской индустрии Республики Казахстан	4999
1167.	Дәурен Айзат	Этно-қонақ үйлер – заманауи туризм мен дәстүрлі мәдениетті ұштастыру құралы ретінде	5003
1168.	Есмахай Фариза	Ежелгі Жібек жолы бойындағы мәдени-туристік маршруттарды дамыту	5009
1169.	Жөкен Баян Асанқызы	Қазақстандағы туризмнің Covid-19 пандемиясынан кейінгі жағдайы мен өзгерісі	5014
1170.	Жубан Әділжан Қуатұлы	Алматы тау кластері туристік индустрияны дамытудың драйвері	5022
1171.	Исабекова Жұлдызай Бекжанқызы	Туризмдегі кеңейтілген және виртуалды шындық технологияларының әлеуеті	5025
1172.	Исмагулов Армат Азаматұлы	Қонақ үй индустриясында 3D визуализацияны қолдану мүмкіндіктері	5028
1173.	Исмоилова Саломат Құрбонбековна, Михлибаев Сеитжан Маратович	Роль ЮНЕСКО в сохранении культурного наследия Таджикистана и Казахстана	5032
1174.	Калихан Айзере Алтайқызы	Экологические последствия строительства нового аэропорта в Катон-Карагай	5037
1175.	Көпей Адель	Катонқарағай ұлттық саябағында жасанды интеллект технологияларын қолдану арқылы қалдықтарды тазалау мүмкіндіктері: инновациялық тәсілдер және экологиялық тұрақтылық	5042
1176.	Кубайдоллинова Айнара	Туризмдегі мобильді технологиялар: болашағы мен мүмкіндіктері	5047
1177.	Муратбекова Диназ Муратбекқызы	Қазақстандағы тұрақты даму контекстіндегі киелі туризм	5052
1178.	Мухамбетқалиева Жансая Әбдіғабитқызы	Қазақстанның гастрономиялық мұрасы: туризмді дамытудағы рөлі	5056
1179.	Мұрат Аружан Әділханқызы	Роль этно-аулов в развитии внутреннего туризма в Казахстане	5064
1180.	Саурикова Жансая Қанатқызы, Мұсабек Ақерке	Қазақстандағы экотуризм: табиғатты аялау мен экономикалық даму арасындағы тепе-теңдік	5067
1181.	Нұрмағанбетқызы Нұрдана	Түркістан аймағында тұрақты туризмді қалыптастырудағы емдік туризмнің рөлі: Сарыағаш курорттық аймағы мысалында	5070
1182.	Омарова Кенжегуль Акмышевна	Состояние инфраструктуры в санаторно-курортных зонах Республики Казахстан	5074
1183.	Тоғайбаева Алина, Рамазан Рамина	Устойчивый туризм в Казахстане: баланс экологии, экономики и культуры на примере зоны отдыха - Алаколь	5079
1184.	Рустемова Сабира Муратовна, Абеуханова Еркежан Бахытбековна	Семей қаласының туристік әлеуеті	5083
1185.	Сайдханова Арайлым	Қазақстандағы емдік сауықтыру туризмінің жағдайы мен даму болашағы	5087
1186.	Сайын Мадина Саматқызы	Лоукост әуе тасымалының Қазақстандағы туризм саласына ықпалы	5091

1187.	Таран Ерлесқызы	Нұрлы	Экотуризмнің Қазақстандағы рөлі	5095
1188.	Тулегенова Мейрамбекқызы	Лиана	Қонақ үй бизнесін басқаруда жасанды интеллекттің маңызы	5099
1189.	Утеубаев Назымбекович	Нурлыбек	Организационно-управленческие модели строительства школ за рубежом: уроки для Казахстана	5104
1190.	Фатай Қайсарқызы	Нұрлы	Қазақстанда жастар арасындағы білім беру туризмінің дамуы: мәселелері мен болашағы	5108
1191.	Хусаинов	Д.А.	Инфраструктура глэмпингов в Щучинско-Боровской курортной зоне	5111
1192.	Шералы Өміржанқызы	Ақерке	Археологиялық туризм тарихи-мәдени мұраны таныстырудың инновациялық нысаны ретінде (Тараз қаласы мысалында)	5118
1193.	Altynay Kairatkyzy	Adilkhan	Cloud technologies as a way to automate the hotel industry	5121
1194.	Aza Yevloyeva		To the issue of tourist experience and co-creation process in tourism	5128
1195.	Khamidullin Manapovich	Nurseil	Mechanism of increasing investment attractiveness in tourism: The example of Mangistau region	5130
1196.	Kopbossyn Erlankyzy	Ayana	Prospects for the development of ecotourism in Kazakhstan	5135
1197.	Kuanysh B.B.		Big data technologies in hotel business	5138
1198.	Makhanova Maratovna	Aizhan	Sustainable development of tourism in Kazakhstan: a vision for future	5143
1199.	Mikhlidayev Seitzhan Maratovich, Ismoilova Salomat Qurbonbekovna		The role of digital technologies in improving tourist services in Kazakhstan	5146
1200.	Saginbayeva M.A.		Digital transformation in hotel business in the republic of Kazakhstan	5149
1201.	Seyitjan Rauanqyzy	Nurayim	AI in the hospitality industry	5154
1202.	Shaimukhamet Beketkyzy, Bagitzhanova Kamila Askhatkyzy	Merey	Role of social media in the hospitality industry	5158
1203.	Kaziyeva Zhanatkyzy	Dilnaz	E-commerce adoption in the restaurant sector of the Republic of Kazakhstan: present challenges and future prospects	5162
1204.	Rakhymkhanova Aidana		Study of blockchain technology and its application in restaurant business	5165
1205.	Tursungali A.A.		The influencing role of social media in the consumer's hotel decision-making process	5170
1206.	Yemutbayeva Serikovna, Kochkarova Erkinqyzy	Gulnur Raikhona	The role of accessible tourism	5174
1207.	Zhanabay.A.A		Forming inclusive tourism in Kazakhstan's	5179

			restaurant and hotel business	
1208.	Shazynda Saidkyzy	Yerke	The impact of climate change on development of sustainable tourism in South Kazakhstan	5183
1209.	Shazynda Saidkyzy	Yerke	Sustainable tourism policies: comparative study between Kazakhstan and Scandinavian countries	5188

**СЕКЦИЯ 8 ТАРИХ, АРХЕОЛОГИЯ ЖӘНЕ ЭТНОЛОГИЯ/
ИСТОРИЯ, АРХЕОЛОГИЯ И ЭТНОЛОГИЯ**

Подсекция 8.1 Қазақстан тарихының өзекті мәселелері: жаңа көзқарастар мен келешегі/ 8.1 Актуальные проблемы истории Казахстана: новые подходы и перспективы

1210.	Аубакирова Д. К.		Архивные свидетельства реакции казахских аулов на политику коллективизации	5195
1211.	Асан М. Н.		XX ғасырдың 20-79 жж. аралығындағы КСРО мен Ауғаныстан қарым-қатынасы: тарихи талдау	5198
1212.	Айтмырзаева Ф. Б.		Тараз қаласының орта ғасырдағы дамуы және архитектуралық ескерткіштер	5201
1213.	Әжеп Ә. Е.		1960-1970 жылдардағы Қазақстан жастарының саяси белсенділігі мен «Жас тұлпар» қозғалысының рөлі	5205
1214.	Бекишев Т. Б.		Цифровизация и историческая урбанистика Казахстана: новые вызовы исследования прошлого	5209
1215.	Балчих А. Ө.		Ағартушылық идеялары үндес тұлғалар	5212
1216.	Бижанов А. С., Маманов Р. Ш.		ҚР мемлекеттік туының қалыптасу тарихы	5216
1217.	Бейсембекова Г. Ж.		«Моңғолдың құпия шежіресі» - жазба тарихи мұра	5220
1218.	Гиззатова А. А.		XIX-XX ғасырдың бірінші жартысындағы Орал қаласының этнодемографиялық даму ерекшеліктері	5225
1219.	Дюсен Ж. М.		Отношение казахов Степного генерал-губернаторства к восстанию 1916 года	5231
1220.	Ескендір Д. К.		Қазақ антропологиясының негізін қалаушы Оразақ Смақұлов	5233
1221.	Жанғалиев У. Қ.		XVIII – XIX ғасырларда қазақ қоғамының этноәлеуметтік ұйымдарына сипаттама	5236
1222.	Жұмабек Қ. М.		Историографический аспект изучения школьных учебников как инструмента идеологического воспитания	5240
1223.	Жусупова А. Н.		Желтоқсан оқиғасының өңірлерге таралуы: негізгі аймақтар	5245
1224.	Ибраева Г. Б.		С.Сейфуллин: ұлттық білімді дамыту, оқулық жасау жолындағы еңбектері	5249

компаниялардың шығындары мен өндірілетін өнімдердің өзіндік құнын төмендететін әдіс. Және кезеңдік шығындарды есептеу әдісі өндірісті үздіксіз ағында ұстайтын, бір-біріне ұқсас біртекті өнімдерді шығаратын және өндіріс желісін өндіріс сатыларына бөле алатын кәсіпорындарда қолданылуы мүмкін. Кезеңдік құн әдісінің негізгі мақсаты әрбір кезеңнің шығындарын жеке есептеу арқылы бірлік шығындарын анықтау және кезеңдер арасындағы шығындарды салыстыру және бір-біріне аудару болып табылады. Бұл әдісті Қазақстан экономикасына және экономика саласын оқытушы білім жүйесіне қосу арқылы еліміздің экономикасы мен өндірістің қарқынды дамуына үлес қоса аламыз. Және айта кететін жайт бұл шығындар есебінің тек бір әдісі. Болашақта басқа әдістерді де зерттеп, олардың экономика қоғамында қолданылуына жағдай жасауды ұсынамын.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Lazol İ.Ö Maliyet muhasebesi. Bursa, Bekin kitapevi, 2018
2. Büyükmirza, K., (2017). Maliyet ve Yönetim Muhasebesi. Ankara, Gazi Kitabevi. 2017
3. Doç. Dr. Hasan A. BURSA, Dora Basım Yayın kitapevi, 2024
4. С.С. Сапарбаева, З.О. Уразбаева, Р.С. Данаева, Шағын және орта бизнес субъектілеріндегі бухгалтерлік есеп : оқу құралы / - Астана , 2023
5. Қаржылық талдау негіздері : оқу құралы / С.С. Қожабеков, С.А. Тлеубаева. - Алматы : TechSmith, 2023. – 26
6. ИП «Жан» конфет өндіру дүкенінің өндіріс схемасы

УДҚ339.14

БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕПТІ АВТОМАТТАНДЫРУДЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ МЕН КЕМШІЛІКТЕРІ

Ерғалиев Бақнұр Берікжанұлы

baknur0202@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университетінің «Экономика» факультетінің «Есеп және аудит» мамандығының 1-курс магистранты Астана, Қазақстан.

Ғылыми жетекшісі – Уразбаева.З.О.

Аннотация: Бұл мақалада ұйымдардың бухгалтериясында автоматтандыруды енгізудің заманауитенденциялары мен мәселелері қарастырылады. Автоматтандыру процесінің негізгі кезеңдері талдаудан және дұрыс бағдарламалық жасақтаманы таңдаудан бастап персоналды оқытуға және процестерді оңтайландыруға дейін сипатталады. Мақалада бухгалтерлік есептің дәлдігі мен тиімділігін арттыру үшін автоматтандырудың маңыздылығы көрсетілген. Жалпы бағдарламалар мен технологиялар қарастырылады, сонымен қатар бухгалтерлік процестерде автоматтандыруды енгізу кезінде кәсіпорындарда кездесетін артықшылықтары мен қиыншылықтары ерекшеленеді. Мақала автоматтандыруды бухгалтерлік есеп тәжірибесімен сәтті біріктіру үшін технология мен адам факторын теңдестірілген пайдаланудың маңыздылығын көрсетеді.

Түйін сөздер: бухгалтерлік есепті автоматтандыру, бухгалтерлік есеп бағдарламалары, бухгалтерлік процестерді оңтайландыру, автоматтандырудың артықшылықтары, қызметкерлерді оқыту, тиімділік.

Кіріспе: Қазіргі әлемде технологиялар бизнес-процестерді үздіксіз өзгертіп жатқандықтан, бухгалтерлік есепті автоматтандыру қаржылық басқарудың негізгі элементіне айналады. Бұл үдеріс ұйымдарға айтарлықтай артықшылықтар әкеліп қана қоймай, бизнес жүргізудің жаңа шындығын қалыптастырады. Бухгалтерия саласына заманауи бағдарламалық шешімдер мен жоғары технологиялық жүйелерді енгізу тек күнделікті міндеттерді жеңілдетіп қана қоймай, қаржылық есептің дәлдігі мен жеделдігін едәуір арттырады. Осы тұрғыда бухгалтерлік есепті автоматтандыру құралдарын меңгеру және қолдану кәсіпорындардың динамикалық іскерлік ортада табысты жұмыс істеуінің

маңызды факторы болып табылады.

Кейбір міндеттерді технологияларға жүктеу қызметкерлердің рөлін төмендетпейді, керісінше, олардың жауапкершілігін арттырады. Қызметкерлер операциялық процестерді көрсету әдісін анықтайды, бақылау және тексеру рәсімдерін жүзеге асырады, бастапқы құжаттарды жүйеге енгізеді. Ақпараттық технологияларды қолдану белгілі бір білім мен дағдыларды талап етеді, бұл өз кезегінде қызметкерлердің біліктілігін арттырып, олардың еңбекақысының жоғарылауына ықпал етеді.

Тұрақсыз экономикалық орта мен қаржылық есептіліктің ашықтығына қойылатын қатаң талаптар жағдайында есеп жүргізу және деректерді талдау процестерін жетілдіру бизнестің табысты дамуының маңызды факторы саналады. Бухгалтерлік есепті автоматтандыру тек рутиналық операцияларды оңтайландырып қана қоймай, қаржылық басқарудың дәлдігі мен уақтылығын арттыруға мүмкіндік береді. Осыған байланысты бухгалтерияда заманауи автоматтандыру әдістерін игеру мен қолдану кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін арттырудың басты бағыттарының бірі болып табылады.

Зерттеу барысында теориялық талдау және салыстырмалы зерттеу әдістері қолданылды. Зерттеудің бастапқы кезеңінде бухгалтерлік есепті автоматтандыру тақырыбына арналған ғылыми әдебиеттерге кең ауқымды талдау жүргізілді. Бұл процесс академиялық мақалалар, кітаптар және басқа да ғылыми дереккөздерді зерттеуді қамтыды. Әдебиеттерді талдау бухгалтериядағы автоматтандырудың теориялық негіздерін түсінуге, негізгі ұғымдар мен осы саладағы үрдістерді анықтауға мүмкіндік берді.

Бухгалтерлік есепті автоматтандыруда қолданылатын технологиялар мен бағдарламалық өнімдерді бағалау үшін салыстырмалы талдау жүргізілді. Бұл түрлі бағдарламалардың функционалдық мүмкіндіктерін зерттеуді және олардың пайдалануға ыңғайлылығын бағалауды қамтыды. Осы әдістер жиынтығы бухгалтерлік есепті автоматтандыру тақырыбын жан-жақты қарастыруға мүмкіндік берді, теориялық білімдер мен салыстырмалы талдауды біріктіре отырып, тақырыптың толыққанды түсінігін қалыптастырды.

Қазіргі заманғы кәсіпорын тиісті ақпараттық ағындармен көрсетілетін көптеген қаржылық бағыттарды болжайды. Бухгалтерлік есеп көптеген күнделікті операцияларды, бірдей есептеу әрекеттерін бірнеше рет қайталауды, сондай - ақ көптеген есеп беру және төлем құжаттарын дайындауды қадағалайды. Осыған байланысты дәстүрлі бухгалтерлік есеп айтарлықтай күш пен білімді талап ететін бухгалтерлердің күрделі және қажырлы еңбегін талап етеді.

Ақпараттық технологиялардың заманауи дамуы және оларды экономикалық тәжірибеде кеңінен қолдану бұл мәселені бухгалтерлік есепті автоматтандыру арқылы шешуге мүмкіндік береді. Бухгалтерлік есепті автоматтандыру компьютерге арнайы бағдарламалық өнімді орнатуды және кейіннен бүкіл бухгалтерияны компьютерге аударуды көздейді.

Бухгалтерлік жүйелер бүгінде өндірісті басқарудың тиімді құралы болып табылады, сондықтан олардың құны мен бағдарламалық платформасына қарамастан, олар ыңғайлы болуы керек және бухгалтерлік есепті сапалы, уақтылы жүргізуді қамтамасыз етуі талап. Бухгалтерлік есепті автоматтандыру кезінде функциялардың адамнан техникаға берілуі басталады, соның ішінде:

- математикалық есептеулер;
- жиынтық есептер жасау;
- мәліметтерді сақтау;
- бланкілерді толтыру.

Бухгалтерлерді қарапайым күнделікті операциялардың есебінен босатып, контрагенттермен байланыс орнату, бухгалтерлік тексерулер жүргізуге және біліктілікті жетілдіруге уақыт арнауға көмек береді.

Жыл сайын бағдарламалық өнімдер нарығы жаңа бағдарламалық жасақтама компоненттерін шығарады. Жүйелік қамтамасыз ету үнемі жақсарып келеді және

кәсіпорынның жұмыс істеуін автоматтандырудың жаңа жүйелері дамығанына қарамастан, бухгалтерлік есепті автоматтандыру жүйесі қойылған міндеттер мен қолда бар ресурстарға сүйене отырып таңдалуы керек.

Бухгалтерлік бағдарламалық жасақтаманы 3 негізгі секцияға топтастыруға болады.

1. Аналитикалық мүмкіндіктері бар мамандандырылмаған бағдарламалар. Оларға Microsoft Excel, Access электрондық кестелері кіреді. Қазіргі бухгалтер Excel-ді білмей жұмыс жасай алмайды. Excel - ді озық деңгейде пайдалану басқару қажеттіліктері үшін деректерді талдауға, сондай - ақ ұйымның кірістері мен шығыстарының қозғалысы, бюджет құруға кететін еңбек шығындарын едәуір азайтады.

2. Бухгалтерлік есепті құруға және есептілікті қалыптастыруға арналған мамандандырылған бағдарламалар. Оларға мыналар жатады: 1С: Кәсіпорын, Галактика, желкен, БухСофт, Бизнесспак және т. б.

3. Біріктірілген ERP жүйелері. ERP-Enterprise resource planning, бұл ресурстарды жоспарлау деп аударылады. Мұндай бағдарламаларға ERPNext, SAP ERP, OpenBravo ERP және т. б.

ERP жүйелері ірі компанияларда танымал бола бастады, өйткені олар бухгалтерлік есепті жүргізуге ғана емес, сонымен қатар ресурстарды басқаруды автоматты түрде жүргізуге, ұйымның қызметін талдау мен жоспарлауды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Автоматтандырылған бухгалтерлік есепте бухгалтерлік есепті жүргізудің дәстүрлі әдісіне қарағанда көптеген артықшылықтарға ие. Бухгалтерлік ақпараттық жүйелер қызметкерлердің өнімділігін арттыруға, "адам факторының" әсерін азайтуға, есеп беру мен құжаттаманы жүргізу жылдамдығын арттыруға мүмкіндік береді. Бүгінгі таңда инновациялық компьютерлік технологияларды қолданбай есеп жүргізуді елестету мүмкін емес. Жыл сайын ақпараттық технологиялар өз дамуында үлкен жетістіктерге жетуде, нәтижесінде жаңа мүмкіндіктер, сондай - ақ шешілуі қажет жаңа проблемалар пайда болады.

Автоматтандырылған бухгалтерлік есеп жүйелерінің өзіндік артықшылықтары бар:

1) Уақыт пен еңбек шығындарын үнемдеу. Автоматтандырылған жүйелерді қолдану есептік операцияларды өңдеуге кететін уақытты, сондай - ақ энергияны азайтуға көмектеседі. Нәтижесінде бухгалтерлердің еңбек өнімділігі артады;

2) Ақпарат сапасын арттыру. Инновациялық технологиялар бухгалтерлік есептегі қателерді минимумға дейін азайтады. Сонымен қатар, бірыңғай ақпараттық негізді қалыптастырудың арқасында орындалатын есептеулердің сапасын жақсарту жүзеге асырылады;

3) Есепке алу деректерінің өзектілігі мен уақтылығы. Соңғы технологиялар бухгалтерлік есептің жеделдігін арттырады, сонымен қатар ұйымның ағымдағы және перспективалық қаржылық жағдайын бағалауға көмектеседі;

4) Бақылауды тереңдету. Автоматтандырылған жүйелер ақпаратқа қол жетімділікті саралауға және функцияларды бөлуге мүмкіндік береді. Менеджерлер тарапынан ұйымның қызметін жедел талдау және қадағалау үшін артықшылықтар пайда болады.

Ақпараттық арналарды түрлі кедергілер мен ақаулардан қорғау мақсатында компаниялар ақпарат жинауға арналған аналогтық және цифрлық сүзгілерді, сондай-ақ стандартты екілік кодтан тыс арнайы хабарлама беру әдістерін қолданады:

- Қосымша таңбалар арқылы кодтау – бұл әдіс хабарламаның мағынасын бұрмаламай, оның тұтастығын бақылауға көмектесетін қосымша символдарды енгізуді қамтиды.

- Асимметриялық шифрлау – ақпаратты қорғау тәсілі, онда бірден екі қол жеткізу кілті пайдаланылады, бұл желіні бұзу әрекеттерінен сенімді қорғайды.

- Стеганография – кодтау фактісін жасыру әдісі, онда хабарламаның ішінде

суреттер, бейнелер және басқа мультимедиялық элементтер орналастырылады. Бұл жағдайда ақпарат кескін пикселдеріне ендіріледі және оны қалпына келтіру тек арнайы декодердің көмегімен мүмкін болады.

Автоматтандырылған ақпаратты өңдеу және басқару жүйелері өндірістің негізгі факторларын бақылауға мүмкіндік береді және оларды пайдалану арқылы үлкен пайда алуға жағдай жасайды. Алайда ақпараттық технологияларды қолданудың тиімділігіне қарамастан олар бухгалтерлік есеп жүргізу процестерін автоматтандыру арқылы жетілдіргенімен көптеген шаруашылық субъектілері көптеген мәселелерге тап болады.

Кәсіпорындарда бухгалтерлік есепті автоматтандыру процесінде туындайтын келесі мәселелер бар, олардың негізгілерін қарастырайық.

Маңызды мәселелердің бірі – автоматтандыру міндеттерін анықтау кезеңінде туындайды. Жаңа жүйеде әрбір қадамды автоматтандыруға және рәсімдеуге тырысу қажет емес, өйткені бұл оның құрылымын күрделендіріп, оны орнату мен пайдалану процесін белгілі бір кәсіпорын үшін тым қиын етіп жіберуі мүмкін. Жүйеге қойылатын талаптарды нақты анықтау үшін кәсіпорынның қызмет ету негіздерін және негізгі бизнес-процестерін айқындау қажет. Бұл кәсіпорынның нақты қажеттіліктерінен асып кетпеуге мүмкіндік береді.

Қазіргі заманғы кәсіпорындарда бухгалтерлік ақпараттық жүйелерді енгізу процесі жиі өзгеріп отыратын бухгалтерлік есеп, есеп беру және салық салу ережелерімен күрделене түседі. Бұл мәселені шешу үшін икемділігі жоғары және сыртқы жағдайлардың өзгеруіне бейімделе алатын ақпараттық жүйелерді таңдау қажет. Тағы бір маңызды мәселе – білікті мамандардың тапшылығы. Бухгалтерлік есепті автоматтандыруды сәтті жүзеге асыру үшін бағдарламаны қолданатын қызметкерлерге немесе оларды алмастыратын жаңа мамандарға арнайы оқыту ұйымдастыру қажет.

Келесі мәселе – деректерді жаңа жүйеге көшіру. Автоматтандырылған жүйені енгізу кезінде кәсіпорында ұзақ уақыт кезеңіндегі шаруашылық операцияларын қамтитын ауқымды мәліметтер қоры болады. Сондықтан бастапқы деректердің маңыздылығын бағалап, тек қажетті құжаттарды таңдау керек. Себебі кейбір кәсіпорындар стандартты емес есеп беру нысандарын қолданады немесе құжаттама санын едәуір арттыратын бағдарламаларды пайдаланады.

Сонымен қатар, бухгалтерлік есепті автоматтандырудың кейбір кемшіліктері де бар. Біріншіден, мұндай жүйелерді енгізу мен пайдалану қосымша қаржылық шығындарды талап етеді. Бағдарламалық қамтамасыз етуді сатып алу, оны орнату және техникалық қолдау көрсету белгілі бір ресурстарды қажет етеді. Оған қоса, қызметкерлерді оқытуға да уақыт пен қаржы жұмсалады.

Екіншіден, автоматтандырылған жүйелердің киберқауіптерге осалдығы – маңызды мәселелердің бірі. Электронды деректер базасы хакерлік шабуылдарға ұшырауы мүмкін, бұл қаржылық ақпараттың құпиялылығына қауіп төндіреді. Осыған байланысты ақпараттық қауіпсіздік шараларын күшейту қажеттілігі туындайды.

Үшіншіден, бухгалтерлік есепті автоматтандыру кейбір жағдайларда адами фактордың төмендеуіне алып келеді. Егер жүйе дұрыс жұмыс істемесе немесе қателік орын алса, оны түзету үшін бухгалтерлердің кәсіби дағдылары қажет. Автоматтандырылған жүйелер қаншалықты дамығанымен, олар адам еңбегін толықтай алмастыра алмайды.

Автоматтандырылған бухгалтерлік есептің жоғарыда аталған артықшылықтары мен кемшіліктерінен басқа, автоматтандыру қажеттілігінің тағы бір маңызды себебі бар. Қазіргі жаһандану дәуірінде әлемдік экономика интеграциялануда, сондықтан бухгалтерлік есепті автоматтандыру қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәтті көшудің кепілі болып табылады. Онсыз халықаралық нарыққа шығу және шетелдік инвестицияларды тарту мүмкін емес.

Қаржылық есептіліктің ашықтығы мен сапасы жекелеген кәсіпорындар үшін ғана емес, тұтастай экономика үшін де маңызды. Осы себепті бухгалтерлік есепті автоматтандыру – уақыт талабы.

Алдымен автоматтандыру ірі кәсіпорындарға әсер етеді. Бұл олардың халықаралық нарықтардағы орнын айқындайтын факторлардың бірі болып табылады. Ірі компаниялар жаһандық бәсекелестікке қатысып, есеп жүргізу мен есеп берудің жоғары деңгейінсіз жұмыс істей алмайды. Көптеген ірі кәсіпорындар бухгалтерлік есепті автоматтандырылған жүйелер арқылы жүргізуге көшіп, қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарын қолдануда.

Алайда, шағын және орта кәсіпорындар да ақпараттық жүйелерді пайдаланудан бас тартпайды. Олар көбінесе ішкі нарыққа тәуелді болғанымен, бухгалтерлік есепті автоматтандыру олардың қаржылық ағындарын тиімді басқаруға, икемді есеп жүргізуге және нарық өзгерістеріне тез бейімделуге мүмкіндік береді. Сондай-ақ, жаңғыртылған есеп жүйесінің болуы қосымша инвестицияларды тартуға ықпал етеді, бұл да экономикалық дамудың маңызды элементтерінің бірі.

Қорытынды: Бухгалтерияны автоматтандыру жүйелері тек кірістер мен шығыстарды есепке алу сияқты күнделікті операцияларды жеңілдетіп қана қоймай, сонымен қатар деректердің дәлдігін қамтамасыз етеді, шешім қабылдау үдерістерін жеделдетеді және қаржылық қызметті бақылау деңгейін арттырады. Зерттеулер көрсеткендей, мұндай жүйелерді сәтті енгізу операциялық тиімділікті жақсартып, шығындарды азайтып, кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал етеді.

Ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуын ескере отырып, бухгалтерияны автоматтандыру үрдісі одан әрі жалғасады деп күтілуде. Болашақта бұл жүйелер барынша интеграцияланған, интеллектуалды және икемді болмақ. Цифрлық трансформацияға қадам басқан кәсіпорындар қаржылық есептіліктің ашықтығы мен операциялық тиімділігінің айтарлықтай жақсаруын күтеді.

Бухгалтерлік есепті автоматтандыру қазіргі заманғы бизнестің ажырамас бөлігіне айналып, ұйымдарға қаржыны неғұрлым тиімді және дәл басқаруға мүмкіндік береді. Дегенмен, автоматтандыруды сәтті енгізу үшін тек озық технологияларды пайдалану жеткіліксіз. Оларды адами факторлармен үйлестіре отырып, жүйенің барынша тиімді әрі тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету қажет. Мұндай жүйелерді енгізу мұқият талдау, жоспарлау және бейімдеуді талап етеді. Алайда дұрыс тәсіл қолданылған жағдайда бұл шешім ұйымның қаржылық тұрақтылығы мен бәсекеге қабілеттілігін едәуір арттыра алады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Jabłoński, M., & Ziębicki, B. (2019). Benefits And Threats Of Accounting Processes Automation. *Organization and Management*, (4 (187), 31–42.
2. Świeboda, W. (2016). Advantages and Disadvantages of Functions of Financial and Accounting Systems Used in Accountancy. *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*, 20(1).
3. Muthusamy, G. (2021). The Impact of Automation in the Accounting Industry. *ResearchGate*.
4. Deloitte (2017). The robots are coming: A Deloitte insight report. Deloitte UK.
5. Ernst & Young (2016). Robotic process automation in the finance function of the future. Ernst & Young US.